

Idet här numret av Ikaros försöker skribenterna närma sig frågor som uppstår i skärningspunkten mellan begrepp som originalitet/nyskapande, plagiat/förfalskning och immaterialrätt (som innefattar upphovsrätt, mönster, patent och varumärken).

Det finns idéer som är så omvälvande att då de slår rot kan de förändra hela vårt sätt att se på världen. Vissa idéer kan till och med kasta om organiseringen av hela samhällen. Lite försiktigare kunde man säga att vissa idéer och perspektiv som är originella och nyskapande kan så småningom inkorporeras i våra gemensamma sätt att vara i världen och kan komma att utgöra en del av grunden för hur vi förstår vår omvärld. I något skede upphör dessa slags idéer att vara originella, men det här är inte nödvändigtvis någon brist. Tvärtom kunde man säga att det är först då en idé upphör att vara originell som vi kan bedöma dess värde. Om en tanke till exempel framstår som originell årtionde efter årtionde kan det till exempel betyda att den egentligen bara handlar om en fyndig eller egendomlig formulering. Dessa slags "originella" tankar begravs förr eller senare i någon bok med bevingade ord.

Idéer har olika beständighet och kan vara värdefulla på olika sätt. Skämt och ordlekar kan lätta upp vår vardag men blir fort slitna. Vissa tankar fångar tidsandan. De öppnar våra ögon för det som är typiskt för oss här och nu, medan andra tankar kan ringa in någonting mer universellt eller tidslöst i den mänskliga existensen.

Det sägs att våra tankar stagnerar om vi inte kommer i kontakt med nya idéer och perspektiv. Men eftersom våra tankar är förankrade i vår kultur och bygger på det vi kommit i kontakt med tidigare, kan man tänka sig att det är svårt att bedöma när någonting verkligen är originellt eller nyskapande. Problemet med det här perspektivet är att vi tänker oss att det originella måste vara någonting helt nytt, unikt och *ursprungligt*. Men det här är en mycket snäv förståelse av originalitet. Man kunde också tänka på det originella som någonting självständigt och personligt. Det är till exempel möjligt att komponera mycket originella texter, med särprägel och nytt innehåll, även om man bara använde sig av meningar som andra människor redan har skrivit. Den plagierade texten kan alltså också vara originell, om den som komponerat texten kan stå för innehållet och genom sina val göra texten *till sin*. För att återknyta till början av stycket kunde man betona att det inte bara är viktigt att komma i kontakt med nya idéer och perspektiv, utan att vi på riktigt måste smaka på dem och känna efter på vilka sätt vi kunde anamma dem och stå bakom dem (om vi överhuvudtaget kan göra det). Om vi kan dela idéer, och göra dem till våra, är det inte alltid speciellt intressant vem som formulerade dem först. Men i och för sig kan det också vara spännande att spåra olika idéers historia. Inom skönlitteraturen är författare till exempel väldigt traditionsmedvetna och gör ofta små originella bugningar till förebilder i form av lånade meningar och fraser. På det här sättet placerar de också sig själva i en tradition samtidigt som de skapar någonting nytt. ■

OM IKAROS

Ikaros är en politiskt oberoende tidskrift om människan och vetenskapen. Ikaros ger utrymme för en öppen diskussion om vetenskapens roll i samhället. Tipsa dina vetgiriga vänner om Ikaros. Och kom ihåg att du stöder oss bäst genom att prenumerera. Tidskriften utkommer i år med fyra nummer.

Dessa och många artiklar ur tidskriften, kan också läsas på Ikaros hemsida www.fbf.fi/ikaros.

Respektive skribent ansvarar själv för artiklar publicerade i Ikaros. Åsikter framförda i signerade artiklar eller i intervjuer delas inte nödvändigtvis av redaktionen. Vi förbehåller oss rätten att redigera texter. Skribenten anses medge publicering såväl i tryck som digitalt.

IMPRESSUM

Postadress: FBF c/o Ikaros,
Hagsgatan 12, 20540 Åbo, Finland
Tfn: 040 736 57 99 (Tom Kettunen)
E-post: ikaros@abo.fi
Webbsida: www.fbf.fi/ikaros
ISSN 1796-1998

Chefredaktör och ansvarig utgivare: Tom Kettunen
Redaktionen: Jonas Ahlskog, Mari Lindman, Erik Hallstenson, Lars Hertzberg, Hugo Strandberg, Göran Torrkulla
Layout: Esko Schmitz
Title foto: © kallejipp / photocase.com
Tryckeri: Waasa Graphics Oy, www.waasagraphics.fi

PRENUMERATION:

helår 29 e / fortlöpande 24 e
(studerande och arbetslösa -50%)
Ikaros konto: Sampo FI6680001671135946
BIC/SWIFT: DABAFIHH
Ange namn och adress i meddelandefältet på bankgiroblanketten!

Annonspriser: Kontakta redaktionen
Ikaros är en del av Folkets Bildningsförbunds verksamhet, www.fbf.fi